

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

#dětskéskupiny

AUDIT ZNAČKY KVALITY

JEDNOTNÝ KONCEPT

KVALITNÍ PÉČE A VÝCHOVY DĚTÍ V DĚTSKÝCH SKUPINÁCH

Dokument vznikl v rámci potřeb realizace projektu
Ministerstva práce a sociálních věcí

„Podpora implementace dětských skupin“,

reg. č. CZ.03.1.51/0.0/0.0/15_009/0002266, v jehož rámci se realizuje hodnocení
kvality činnosti dětských skupin.

Jednotný koncept je účinný po dobu realizace projektu, tj. do 31. 12. 2020.

Dokument je určen

poskytovatelům, auditorům, rodičům i široké veřejnosti

ÚVODNÍ SLOVO	3
ZNAKY KVALITY	4
I. FILOSOFIE DĚTSKÉ SKUPINY	4
II. PLÁN VÝCHOVY A PÉČE A JEHO NAPLŇOVÁNÍ	5
III. PEČUJÍCÍ OSOBY	7
IV. PROVOZ DĚTSKÉ SKUPINY	9
V. ADAPTAČNÍ OBDOBÍ	11
VI. BEZPEČNOST A HYGIENA	12
VII. GENDEROVÝ A ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKT	14
ZÁVĚR	15

ÚVODNÍ SLOVO

Jednotný koncept kvalitní péče a výchovy dětí k auditu značky kvality ve věku od jednoho roku do zahájení povinné školní docházky nabízí dětským skupinám (DS) možnost se rozvíjet a zároveň zvyšovat kvalitu samotného zařízení na základě doporučených znaků kvality nad povinné požadavky stanovené platnými právními předpisy.

Cílem auditu značky kvality je nastavit jasný rámec v oblasti provozu dětské skupiny, kterého mohou všichni poskytovatelé dosáhnout, a zvýšit tím prestiž svého zařízení.

Značka kvality reprezentuje hodnotu dětské skupiny nad povinný legislativní rámec. Dětská skupina, která získá značku kvality, plní nejen povinnosti dané zákony a vyhláškami, ale navíc posiluje kvalitu péče v rámci dětské skupiny rozvíjením činnosti v oblastech:

- I. Filosofie dětské skupiny
- II. Plán výchovy a péče a jeho naplňování
- III. Pečující osoby
- IV. Provoz dětské skupiny
- V. Adaptační období
- VI. Bezpečnost a hygiena
- VII. Genderový a environmentální aspekt

Poskytovatelé péče o dítě v dětské skupině (dále jen „poskytovatelé dětských skupin“) se k auditu mohou přihlásit dobrovolně. Provozování dětské skupiny dle legislativního rámce je plně dostačující pro základní provoz, značka kvality však prezentuje přidanou hodnotu dětské skupiny.

Předložený soubor znaků kvality obsahuje doporučení, jak rozvíjet služby péče o děti, a zvyšovat tak kvalitu péče a výchovy dětí v dětských skupinách. Jedná se o přehled znaků, kterými se mohou inspirovat poskytovatelé dětských skupin.

Znaky kvality vycházejí z praktických zkušeností provozu dětských skupin. Jejich plošné využívání zvýší i společenskou důvěryhodnost dětských skupin. Zároveň se díky znakům kvality mohou dětské skupiny rozvíjet do specifických podob svého zaměření.

Získání značky kvality je tedy v zájmu jak poskytovatele, tak i rodičů dětí. Značku kvality může dětská skupina získat s platností na 2 roky. Tím se zajistí dlouhodobě udržovaná kvalita, která bude poté znovu ověřena auditním orgánem.

ZNAKY KVALITY

I. FILOSOFIE DĚTSKÉ SKUPINY

▲ VÝCHODISKA A PRINCIPY VÝCHOVY A PÉČE

Poskytovatel DS má koncepci s reálnou vizí, posláním, hodnotami, postojem k výchově a péči, podmínkami a metodami práce s dětmi. Pracovníci DS se jimi řídí a naplňují je.

Cílem je rozvoj DS v souladu s přijatou filosofií a veřejná prezentace s možností svobodného a informovaného rozhodování rodičů o místě využití služby.

▲ NADSTAVBOVÁ NABÍDKA ZÁJMOVÝCH AKTIVIT

Poskytovatel DS nabízí aktivity k podpoře dalšího rozvoje dětí, a to na základě jejich věku a schopností.

Poskytovatel DS nabízí či reaguje na zájem rodičů a obohacuje svoji nabídku o aktivity, které otvírají prostor pro poznávání specifických životních situací a způsobů života, zaměřují se například na mezigenerační spolupráci, na programy ve spolupráci s rodiči nebo na životní prostředí.

Cíl nejrůznějších aktivit nad rámec DS vychází ze snahy obohatit poznatky, zkušenosti a prožitky dětí, vede k cílenější podpoře zájmů či nadání dětí v kontextu různorodosti života a přivádí děti k rozmanitosti a respektu k jinakosti.

▲ IDENTITA DĚTSKÉ SKUPINY

Poskytovatel DS dbá na vztahy s veřejností. Má zpracovanou jednotnou vizualitu, atributy DS (logo DS, maskot, trika a další předměty a pomůcky s logem) a sdílí informace o DS osobně či prostřednictvím médií.

Cílem vlastní identity DS je vytvořit nástroj, který usnadní dětem sounáležitost se svou skupinou a ztotožnit se s ní prostřednictvím symbolu. Zároveň se identifikační atributy stávají nástrojem pro propagaci činnosti DS.

II. PLÁN VÝCHOVY A PÉČE A JEHO NAPLŇOVÁNÍ

▲ PLÁNOVÁNÍ ČINNOSTI

Poskytovatel DS má vypracovaný přehledný a srozumitelný plán výchovy a péče (PVP), a to v podobě tematických rámců na přiměřené časové období (např. rok, měsíc, popřípadě týden). Plány výchovy a péče zohledňují počet dětí, jejich věkovou skladbu, individuální schopnosti i jejich případná specifika. Pečující osoby plánu rozumějí a při plánování práce s dětmi jej respektují.

Cílem těchto plánů je jak koncepční práce pečujících osob na rozvoji schopností a dovedností dětí, tak i informovanost rodičů o programech a činnosti, kterou DS dětem nabízí.

▲ DENNÍ PŘÍPRAVA

Pečující osoby vypracovávají promyšlenou denní přípravu s ohledem na aktuální situaci a skladbu dětí v DS. Všichni zaměstnanci jsou domluveni na obsahu denních plánů a realizují je.

Cíl denní přípravy spočívá v připravenosti práce pečujících osob a v prevenci řešení nenadálých situací, včetně potřeby předat neplánovaně práci jiné pečující osobě.

▲ NAPLŇOVÁNÍ PVP

Pečující osoby naplňují PVP, při plánování své práce z něj vycházejí a pracují v souladu s ním. Pečující osoby s dětmi na základě systematické práce, nabídky rozmanitých aktivit, vhodného a důsledného výchovného působení dosahují pozitivních výsledků v samostatných projevech dětí, v upevněných kulturních i hygienických návycích a v příznivém rozvoji jejich schopností s ohledem na jejich věk a stupeň rozvoje osobnosti.

Cílem naplňování PVP je rozvoj schopností a dovedností dětí v kontextu jejich individuálních možností a potřeb.

▲ ÚPRAVA PVP V PŘÍPADĚ DOCHÁZKY DÍTĚTE/DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Poskytovatel DS zahrnuje do PVP konkrétní opatření v konkrétní situaci, kdy přijme do kolektivu dětí DS dítě se speciálními potřebami. PVP zahrnuje popis prostorových, materiálních a personálních podmínek a potřebnou spolupráci s rodiči a specialisty.

Cílem opatření je bezpečné zapojení dítěte se speciálními potřebami do DS k zajištění jeho výchovných potřeb a k rozvoji jeho schopností a návyků.

▲ AKTUALIZACE/INOVACE PLÁNU VÝCHOVY A PÉČE

Pečující osoby aktualizují či inovují plány výchovy a péče na základě vyhodnocení své dosavadní činnosti, sledují kvalitativní posun DS, případnou změnu zaměření DS, změnu skladby dětí, i potřebu změny z důvodu obměny týmu pečujících osob, popřípadě reflektují podněty od rodičů.

Cílem aktualizace je zachování individuálního přístupu k dětem, kontinuita při zapojení nově příchozích dětí do DS, aktuálnost PVP a schopnost DS reagovat na nové podněty.

▲ OSOBNÍ „PORTFOLIO“ DÍTĚTE

Pečující osoby vedou **osobní portfolio dítěte** a do portfolia ukládají například: výstupy z kreativní činnosti, zápisy postřehů o komunikačních, sociálních i osobnostních schopnostech (vazby mezi kamarády), o pokrocích v sebeobsluze dítěte, v oblasti hrubé a jemné motoriky, audiovizuální dokumenty (fotografie, audio, video), ocenění, diplomy atd.

Pečující osoby používají portfolio k reflexi vývoje dítěte, k vzájemné komunikaci a spolupráci s rodiči i k podpoře rozvoje dítěte.

Cílem vedení osobního portfolia je záznam výsledků aktivit dítěte v rámci pobytu v dětské skupině jako doklad reflexe vývoje dítěte. Portfolio zároveň slouží pečujícím osobám jako podklad pro další práci s dětmi, včetně předávání informací o dítěti v případě personálních změn.

III. PEČUJÍCÍ OSOBY

▲ PERSONALISTIKA

Poskytovatel DS dlouhodobě sleduje **kvalitu práce pracovního týmu i práce jednotlivců** s ohledem na sociální klima DS a s ohledem na rozvoj dětí. Poskytovatel se zaměřuje na prevenci problémových a konfliktních situací v týmu a na prevenci vyhoření tak, aby nebyla ohrožena stabilita individuální a podnětné péče o děti v DS ze strany pečujících osob.

Cílem je výkonný a spokojený pracovní tým, který o děti pečuje a rozvíjí je v klidném a podnětném prostředí DS.

▲ VEDENÍ PEČUJÍCÍCH OSOB

Poskytovatel DS má zřízenou pozici mentora/mentorky nebo určenou vedoucí osobu k profesní podpoře zaměstnanců tak, aby pečovali o děti v souladu s nejlepším zájmem dítěte, s ohledem na jeho věk, schopnosti, a to v souladu s rodinným prostředím.

Cílem práce mentora/mentorky je zajišťovat nebo dohlížet na profesní růst jednotlivých členek/členů týmu s ohledem na filosofii DS a zájem dítěte v DS.

▲ ZAŠKOLOVÁNÍ NOVÝCH OSOB, MENTOR/MENTORKA

Poskytovatel DS má nastavený proces zaškolování nové pečující osoby. Proces obsahuje zejména délku zaškolování na pozici školitele/školitelky, metody a obsah procesu zaškolování, vyhodnocení výsledků.

Poskytovatel DS informuje o zaškolování nové osoby rodiče dětí z DS a ostatní zaměstnance.

Cílem procesu zaškolování je jak transparentnost uvnitř týmu pečujících osob a transparentnost vůči rodičům dětí z DS, tak i prevence snížení kvality poskytované péče v případě změny personálu.

▲ POSILA PEČUJÍCÍ OSOBY NAD POVINNÝ RÁMEC

Poskytovatel DS zaručuje přítomnost pečující osoby nad povinný zákonný rámec na základě potřeb a efektivity provozu DS a v zájmu kvalitní péče o děti během plnění Plánu výchovy a péče.

Cílem pečující osoby nad povinný rámec je důslednější individuální péče o děti, zejména když je ve skupině více dětí mladších dvou let nebo pokud je přítomno dítě se speciálními potřebami.

▲ VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJ PEČUJÍCÍCH OSOB

Poskytovatel DS podporuje cílené posilování kompetencí a vzdělávání pečujících osob na základě jejich osobních potřeb i potřeb DS. Nově získané poznatky a zkušenosti si vzájemně předávají a využívají v praxi ke zvýšení kvality a k rozvoji pestrosti výchovy a péče o děti v DS.

Cílem rozšiřování povinného vzdělání je zvýšení kvality vzdělanosti a osobnostních i profesních kompetencí pečujících osob.

▲ KOMUNIKACE S RODIČI

Poskytovatel DS má komunikaci pečujících osob s rodiči zakotvenu jak v etickém kodexu, tak i ve vnitřních pravidlech DS. Komunikace navozuje u rodičů důvěru v DS a motivuje je ke sdílení důležitých informací spojených se stavem a vývojem dítěte.

Cílem komunikace s rodiči je poskytnout jasné a včasné informace rodičům o provozu DS, o průběhu péče o dítě a o jeho výchově včetně získávání zpětné vazby, a to všechno ve prospěch dítěte.

IV. PROVOZ DĚTSKÉ SKUPINY

▲ ETICKÝ KODEX PROVOZU DS

Poskytovatel DS má nad rámec povinných dokumentů vypracovaný etický kodex, který se vztahuje nejen na pečující osoby, ale též na rodiče a děti navštěvující DS. Jeho obsah se váže k činnosti dětské skupiny. Zaměstnanci DS zachovávají mlčenlivost o skutečnostech spojených s dítětem, které navštěvuje DS, i s jeho rodinou.

Etický kodex je veřejně dostupný a řídí se jím všichni, kterých se týká.

Cílem etického kodexu je nastavit pravidla chování a jednání mezi všemi, kteří jsou součástí provozu dětské skupiny, a zároveň mít nástroj prevence nedorozumění a konfliktních situací.

▲ DOSTUPNOST INFORMACÍ O PROVOZU

Poskytovatel DS zaručuje snadný přístup k potřebným informacím i včasné a srozumitelné předávání informací rodičům. Poskytovatel DS zveřejňuje klíčové dokumenty DS, které nespádají do kategorie dokumentů s „citlivými údaji“. Rodiče mají možnost volby prostředku sdílení informací (například nástěnka v prostorách dětské skupiny, informační e-mail, webové stránky, pravidelný bulletin apod.).

Cílem dostupné a pružné informovanosti je záruka rovných podmínek pro všechny rodiče, eliminace změn bez vědomí a komunikace s rodiči i dohled nad stabilitou provozu.

▲ PROCES PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ DO DS

Poskytovatel DS má stanovený postup pro přijímací proces dětí do DS a potřebné informace k němu zveřejňuje snadno dostupným způsobem. Tento dokument může být zapracován přímo v provozním řádu DS nebo vydán formou interní směrnice.

Cílem dokumentu je jasné stanovení toho, kdy a za jakých podmínek může být dítě do DS přijato.

▲ SPOLUPRÁCE S RODIČI

Zaměstnanci poskytovatele DS otevřeně spolupracují s rodiči ve prospěch dětí, například za účelem jednotného výchovného působení, vyrovnání vývojových potřeb dítěte a podobně. Osoby pečující o děti citlivě motivují rodiče k řešení vývojových specifik dětí i jejich individuálních potřeb. Systém komunikace s rodiči (forma, způsoby a četnost předávání informací) je formálně ukotvený, rodiče jsou se systémem (například formou konzultace) seznámeni.

Cílem zavedení otevřené spolupráce je součinnost rodiny a dětské skupiny tak, aby vše primárně směřovalo k podpoře zájmu dítěte v nejširší možné míře. Zároveň může otevřená spolupráce s rodiči předcházet nedorozuměním v konfliktních situacích mezi rodiči a pečujícími osobami, popřípadě poskytovatelem DS.

▲ SPOLUPRÁCE S EXTERNÍMI ODBORNÍKY/ODBORNICEMI NEBO ORGANIZACEMI

Poskytovatel DS nabízí v případě potřeby spolupráci s externími odborníky/odbornicemi i specializovanými institucemi, a to rodičům i personálu DS. Rodiče řeší případné problémy spojené s vývojovými specifiky dítěte diskrétně pod vedením odborníka.

Cílem externí spolupráce je snaha poskytovatelů DS usnadnit rodičům odborné konzultace vývojových specifík dětí, stejně jako předejít problematickým situacím a zvýšení odbornosti pracovníků/pracovnic v provozu při řešení případných nenadálých situací.

V. ADAPTAČNÍ OBDOBÍ

▲ ADAPTAČNÍ PROCES

Poskytovatel DS zajišťuje individuální nastavení adaptačního procesu a individuální přístup odpovídající věku, vývoji a připravenosti dítěte. Má k tomu nastavené funkční procesy, na jejichž základě se děti do života v DS dobře začlení. Do adaptačního procesu jsou aktivně zapojeni rodiče.

Cílem adaptačního procesu je usnadnit přechod dítěte z rodinného prostředí do dětské skupiny, předejít riziku vzniku jeho deprivace a transparentnost adaptačního procesu s ohledem na rodiče dětí a pečující osoby.

VI. BEZPEČNOST A HYGIENA

▲ VYBAVENÍ PROSTORU

DS je vybavena pestrou škálou bezpečných a vhodných hraček a pomůcek, které umožňují specifické zaměření práce s dětmi dle aktuálního věku dětí a filosofie DS.

Pečující osoby kreativně a bezpečně využívají vybavení DS a motivují děti k rozvoji tělesných, duševních, emocionálních a sociálních dovedností, k jejich samostatnosti, zapojování do kolektivu i posilování sebedůvěry.

Cílem je posílení kvality péče, rozšíření podmínek pro rozvoj schopností a dovedností dětí (pestrá škála aktivit), a to při jasném nastavení bezpečnosti provozu.

▲ ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ A NESTANDARDNÍCH SITUACÍ V OBLASTI BEZPEČNOSTI A HYGIENY

Poskytovatel DS má ve vnitřních pravidlech vypracovaný a jasně nastavený proces řešení krizových a nestandardních situací, jako jsou například ohrožení živelnou pohromou, vstup cizí osoby do objektu DS, úraz nebo otrava jedovatou rostlinou.

Všichni zaměstnanci proces znají, řídí se jím a dokáží zajistit maximální bezpečnost všech zúčastněných.

Cílem opatření je předcházet preventivně rizikovým situacím, snížit riziko následků při řešení nastalé neobvyklé situace a v případě ohrožení postupovat účelně a bezpečně.

▲ PREVENCE ÚRAZŮ

Poskytovatel DS má zavedený systém manipulace a uchovávání úklidových a hygienických prostředků bezpečně tak, aby bylo eliminováno riziko otravy či úrazu dětí i dospělých. Pečující osoby a další zaměstnanci manipulují s pomůckami v rámci DS takovým způsobem, aby zajistili bezpečný pohyb dětí v DS.

Cílem zavedení systému manipulace s úklidovými prostředky, nástroji a pomůckami je vyloučení rizika úrazu či otrav.

▲ VENKOVNÍ PROSTORY

Poskytovatel DS, který nedisponuje vhodnými prostory v exteriéru, má možnost navštěvovat širší škály prostor, který nabízejí prostory měst a obcí, například parky, lesy či veřejná, dětská hřiště, ale může se jednat i o botanickou zahradu, zoologickou zahradu nebo zoo koutek, popřípadě místní farmu.

Vždy je však nutné zohledňovat bezpečnost, zdraví a věk dětí a volit variantu primárně bezpečného prostředí.

Poskytovatelé s vlastním prostorem, například zahradou, terasou nebo dětským hřištěm, vhodně využívají možnosti přenášet výchovné činnosti a aktivity do exteriéru a posilovat u dětí vlastní motivaci k pobytu venku.

V obou případech je cílem podpora zdraví dětí a nastavování přirozeného konceptu zdravého životního stylu.

Cílem pobytu venku je nejen prevence zdravého vývoje dítěte, ale také příležitost poznávat reálný život v okolí DS.

VII. GENDEROVÝ A ENVIRONMENTÁLNÍ ASPEKT

Poskytovatel DS respektuje citlivý přístup ke genderovým a environmentálním aspektům v oblasti rozvoje dovedností a schopností dětí.

Cílem je vychovávat děti od útlého věku k respektu a toleranci.

▲ PŘÍSTUP KE GENDEROVÝM TÉMATŮM

Pečující osoby uplatňují genderově citlivý přístup – adekvátní věku dětí – v komunikaci i v činnostech. Genderově citlivému přístupu poskytovatel přizpůsobuje vybavení DS.

Cílem přístupu je dát dětem od útlého věku prostor k sebeidentifikaci, odbourávat stereotypy, vést k toleranci a respektu.

▲ PŘÍSTUP K ENVIRONMENTÁLNÍM TÉMATŮM

Provoz DS dodržuje základní pravidla ohleduplného chování k přírodě a udržitelného života.

Pečující osoby zařazují environmentální programy a dodržují pravidla šetrného vztahu k přírodě, vedou děti přirozenou cestou k osvojení ohleduplného postoje vůči přírodě a svému okolí a pomáhají jim pochopit principy zdravého životního stylu.

Cílem je pěstovat pozorný vztah k přírodě i výsledkům činnosti člověka od útlého dětství, stejně jako rozvoj kompetencí samotných pečujících osob.

ZÁVĚR

Jednotný koncept kvalitní péče a výchovy dětí v dětských skupinách navrhuje komplexní uchopení kvalitního provozu a služeb péče o děti v dětských skupinách po celé České republice. Zajišťuje sjednocení pohledu na výchovu a péči o děti v dětské skupině a směřování jak současných, tak i budoucích poskytovatelů této služby.

Jednotný koncept kvalitní péče a výchovy dětí v dětských skupinách a jeho naplňování zajistí potřebnou odbornou a profesionální kvalitu výchovy a péče o děti ve věku od jednoho roku do zahájení povinné školní docházky.

Jednotný koncept kvalitní péče a výchovy dětí v dětských skupinách usnadňuje rodičům a široké veřejnosti (laické i odborné) orientaci v kvalitě služeb péče o děti v DS.